

بررسی رابطه عالم ذر با مُثل افلاطونی

از منظر صدرالمتألهین

دکتر علی محمد ساجدی*، استادیار دانشگاه شیراز

مریم سلیمانی**، دانش آموخته کارشناسی ارشد فلسفه و کلام اسلامی، دانشگاه شیراز

چکیده

لذا بعقیده ملاصدرا، عالم ذر، صقع ربوبی (عالم علم الهی) است و بر همین اساس نظریه تذکر را توجیه نموده و موطن میثاق را همان مُثل افلاطونی میدانند. لازم به ذکر است که ملاصدرا نظریه مُثل افلاطونی را ابتدا مبتنی بر مبانی فلسفی خود (بویژه سه اصل: اصالت، وحدت و تشکیک وجود) تبیین و استوار نموده، سپس آن را بعنوان مصداق عالم ذر با شرح و توضیحی که در مقاله خواهد آمد، پذیرفته است.

بنابر آیه ۱۷۲ سوره اعراف - معروف به آیه میثاق - بشر قبل از حضور در عالم دنیا در موطنی مجرد و بسیط و سراسر شهودی، شاهد حقایق نابی بوده است که در پی این شهود، اقرار به ربوبیت پروردگار خویش نموده است. لیکن پس از هبوط در عالم ناسوت و تعلق گرفتن به بدن و حجاب طبیعت، این گوهر ناب را به فراموشخانه عالم دنیا سپرده است. نمود این مطلب را میتوان در آثار افلاطون - حکیم الهی یونان - در بحث از «مُثل» و «نظریه تذکر» یافت. سؤالی که در اینجا مطرح است اینست که آیا میتوان میان موطن میثاق (عالم ذر) و مُثل افلاطونی - که نقش مهمی در تبیین علم تفصیلی حق تعالی به ماسوی ایفا نموده است - وجه ارتباطی یافت یا نه؟

کلید واژگان

ملاصدرا	افلاطون
مثل افلاطونی	عالم ذر
نظریه تذکر	اعیان ثابتة
	نشئه عقلی

۱- بیان مسئله

مقصود از «مُثل افلاطونی» چیست؟ آیا میتواند ارتباطی با «عالم ذر» داشته باشد؟ آیا مُثل افلاطونی همان عالم ذر است؟

مُثل افلاطونی، همواره نقش بسزایی در تبیین

تحقیق حاضر که بشیوه توصیفی-تحلیلی، دیدگاه ملاصدرا - بنیانگذار حکمت متعالیه - را مورد مذاقه و واکاوی قرار داده، در پی یافتن پاسخ ایشان به سؤال فوق است. طبق نظر او، نحوه حضور انسان در آن موطن، حضور نفس (روح) قبل از تعلقش به بدن در عالم عقول یا عالم علم الهی بوده، که از وحدت عقلی برخوردار و دارای همه کثرات نفوس جزئی بنحو اجمال و بسیط در این مرتبه از هستی خود میباشد.

(نویسنده مسئول) *Email: msajedi@roze.shirazu.ac.ir

** این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد مؤلف است.

تاریخ تأیید: ۹۲/۱۰/۲۵

تاریخ دریافت: ۹۱/۱۲/۲۶